

Struktura a („její“) subjekt

Pojetí tzv. „struktury“ musí být mnohem pečlivěji vymezeno, než bývá (i u tzv. strukturalistů) zvykem. Především je třeba se tázat, zda máme na mysli „struktury“, k nimž je možno (v jakémkoli smyslu, tedy i jen myšlenkově) přistupovat „zvnějšku“, anebo chceme-li pojem „struktury“ a „strukturnosti“ uplatňovat také na oblast(i) „nepředmětného“ (tedy jak na nepředmětné stránky pravých jsoucen, tak na tzv. ryzí nepředmětnosti). To má svůj mimořádný význam tehdy, když nám půjde o rozdíl mezi pouhou „sestavou“ (hromadou, agregací) a skutečným (pravým) celkem. U každého „celku“ musíme předpokládat jeho vnitřní integrovanost, která je předpokladem a základem jeho (vždy relativní a v jistých mezích proměnné) integrovanosti vnější, tzv. „organické“ (v případě živých bytostí). To však zároveň znamená, že musíme dělat rozdíl mezi strukturností „těla“ organismu a „strukturností“ smysluplné souhry jednotlivých orgánů a sub-orgánů onoho organismu, jejímuž postižení právě jakožto „struktury“ se celá niternost (vnitřní stránka) organismu vymyká. Přejít eventuálního výzkumného přístupu k této „niterné“ stránce si ovšem žádá jiný než tradiční zpředměťující způsob myšlení. Právě proto nemůžeme subjekt degradovat na pouhou strukturu, aniž bychom náležitě provedli naznačené rozlišení dvojího typu „struktury“, totiž struktury zvenčí přístupné a struktury, k níž zvenčí žádný možný přístup není otevřen. Pokud toto rozlišení provedeme (a to nejen formálně, jen deklarativně), budeme moci mluvit o „strukturách“ také ve světě niternosti, a to ať už v případě jednotlivých (pravých, tj. vnitřně integrovaných) jsoucen, která mají vždy jak svou vnitřní, tak také vnější stránku, anebo v případě tzv. „ryzích nepředmětností“. V případě jsoucen pak platí, že ani vnější strukturnost subjektu nemůže být popsána a vylíčena přesně a s úplností, pokud nebude vylíčena vazba této vnější struktury na její „střed“, tj. na subjekt sám (tedy na subjekt, který nelze redukovat na jeho předmětnou stránku).

(Písek, 060504-2.)